

Etika v psychologii

etické rozhodování
regulace psychologické činnosti
etické kodexy, etické komise

etické rozhodování

◉ proces etického rozhodování

- zvyšuje pravděpodobnost, že dojdeme k eticky správnému rozhodnutí
- umožňuje systematicky zhodnotit situaci a faktory, které ovlivňují konečné rozhodnutí
- od pár minut až po týdny

etické rozhodování

- podle Tymchuka (1981) a Haase a Malooufa (1989)
- 1. jde o etický problém?
 - 2. pátrat v pravidlech
 - 3. shromáždit dostupné informace a zdroje
 - 4. konzultovat
 - 5. zhodnotit práva, povinnosti, zodpovědnost a zranitelnost všech zúčastněných
 - 6. možná řešení
 - 7. zvážit důsledky každého řešení
 - 8. konečné rozhodnutí
 - 9. rozhodnutí do praxe

etické přestupky kolegů

- k diskusi:

jsme zodpovědní pouze za své jednání?

nebo

je naší povinností dohlížet i na jednání kolegů?

etické přestupky kolegů

postup podle Kootchera a Keith-Spiegelové
(1998)

- 1. identifikace relevantních principů
- 2. posoudit důkazy
- 3. prozkoumat vlastní motivy
- 4. konzultace s kolegou
- 5. rozhodnutí o konfrontaci kolegy a způsobu
- 6. příp. naplánovat setkání/komunikaci

etické přestupky kolegů

○ při konfrontaci:

- neobviňovat, spíše hledat vysvětlení, konstruktivně řešit
- vysvětlit důvody intervence, vyložit důkazy
- trpělivost
- nenechat se vyvést z míry

regulace psychologické činnosti

- seberegulace
- dohlížení na kolegy (neformálně)
- formální mechanismy:
 - obecné zákony
 - konkrétní zákony (např. ohlašovací povinnost)
 - etické komise institucí/asociací
 - instituce vydávající licence k provozování psychologické činnosti

etické kodexy

- představují implicitní kontrakt mezi představiteli profese a klienty/veřejností
- podle Gorlina (1994) společná témata:
 - dobro/prospěch klienta
 - kompetence psychologa
 - nepoškodit
 - důvěrnost
 - zodpovědnost
 - vyhýbání se využívání klientů
 - kvalita péče

etické kodexy

○ funkce etických kodexů

- deklarace základních principů profese
- vyjasnění, co je a není správný postup
- vodítko pro etické rozhodování
- vzdělávání psychologů
- opora pro posuzování etických přestupků

etické kodexy

- etický kodex EFPA
- etický kodex APA
- etický kodex ČMPS

- etické kodexy jednotlivých psychologických asociací (např. Asociace klinických psychologů)

etické komise

- různé stupně pravomocí
 - monitorovací, vzdělávací funkce
 - pravomoc vyšetřovat
 - pravomoc vyloučit člena asociace
 - pravomoc zakázat výkon činnosti